

Razeena Waiget, Zuid-Afrika. Over het gebruik van het Earth Charter in het nationaal curriculum en de nationale training van de staf van de parken, gebaseerd op Principe 14

Zuid-Afrikaanse initiatieven die gebaseerd zijn op het Earth Charter

Razeena Waiget is bijzonder geïnteresseerd in het volgen trends, verschuivingen of debatten, waar het gaat om milieu en educatie, inclusief beleidszaken

en de tenuitvoerlegging ervan. Al jaren speelt zij een centrale rol in het ontwikkelen van nationale milieueducatie in Zuid-Afrika. Ze heeft zich zowel op academisch als professioneel gebied beziggehouden met botanie, zoölogie, ecologie en milieueducatie.

Dr. Waiget was vier jaar lang milieuviseur voor de vorige minister van Onderwijs, professor Kader Asmal. In die functie was het onder andere haar taak om het National Environmental Education Programme (NEEP) te ontwerpen, wat leidde tot de erkenning van het milieu als essentieel element in alle vormen van onderwijs en training. Tegenwoordig is zij Executive Director, People and Conservation at South African National Parks. In deze beide functies heeft zij het Earth Charter als leidraad gekozen om de dimensie van waarden te versterken binnen de programma's die ze realiseert.

Tegenwoordig zijn de meeste Zuid-Afrikanen er trots op dat ze in een land leven dat zich sterk maakt voor mensenrechten, rechten die zijn vastgelegd in een wet die aan de basis ligt van alle beleid en wetgeving. Het is moeilijk te geloven dat tien jaar geleden de meeste Zuid-Afrikanen benadeeld werden door ontelbaar veel vormen van onrecht, zoals het afgesloten zijn van natuurlijke

bronnen, het ervaren van de kwalijke gevolgen van milieubederf, en dat ze leefden en werkten in ongezonde omstandigheden die de meeste mensen vervreemdden van het milieu.

De laatste tien jaar heeft het land geworsteld met de prille democratie en het uitwerken van beleid en wetgeving. De relatie tussen sociale rechtvaardigheid en ecologische duurzaamheid werd duidelijker, evenals het verband tussen duurzame ontwikkeling en goede zorg voor natuurlijke bronnen. Door een verband te leggen tussen mensenrechten en sociale rechtvaardigheid, en die beide op te nemen in de grondwet, werd een signaal gegeven van nationale betrokkenheid bij milieubescherming, waarbij milieueducatie cruciaal is. Onderwijs is doorslaggevend als we willen dat mensen zich bewust worden van het milieu en een bepaalde ethiek. Het is ook belangrijk voor het ontwikkelen van waarden, houdingen, vaardigheden en het gedrag om basale verhoudingen die mensen met de aarde en met elkaar hebben te veranderen. Hier volgt een beknopte weergave van twee milieuprojecten, het één van het ministerie van Onderwijs en het ander onder verantwoordelijkheid van South African National Parks, die beide de waarden en principes van het Earth Charter als uitgangspunt hebben genomen.

Tijdens de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling, gehouden in Zuid-Afrika in 2002, erkende een aantal deelnemende milieudocenten het Earth Charter als een middel om de waarden en principes te

incorporeren, die de doelen van onze jonge democratie vertaalden in pogingen tot milieueducatie. Onder hen waren staffleden die zich bezighielden met het National Environmental Education Programme for General Education and Training (NEEP-GET). Zij begonnen de principes, zoals uiteengezet in het Earth Charter, te gebruiken bij het opstellen van een ondersteunend curriculum. Dit curriculum, dat mensenrechten, gezamenlijkheid en een gezond milieu benadrukt, streeft ernaar burgers te vormen tot bewuste, actieve, competente en betrokken mensen. Het Earth Charter bleek een heel bruikbaar instrument voor het NEEP-GET-programma om de dimensie van waarden te ontwikkelen, een aspect dat bij milieueducatie nogal eens veronachtzaamd wordt. De principes en waarden van het Earth Charter werden geïntegreerd in alle vier componenten van het NEEP-GET, namelijk curriculumbeleid, ontwikkeling van materiaalbronnen, professionele ontwikkeling en tenuitvoerlegging via scholen.

De waarden en principes, opgenomen in het Earth Charter, werden in de afgelopen twee jaar ook geïntegreerd in milieueducatieprogramma's in Zuid-Afrikaanse Nationale Parken (SANParks). SANParks is na 1994 ingrijpend gewijzigd aangaande de filosofie, het beleid en de organisatiestructuur om de nieuwe politieke, economische en sociale realiteit in Zuid-Afrika te weerspiegelen. Twee jaar geleden heeft SANParks the Directorate of People and Conservation geïnstalleerd, als een van de drie leidende divisies binnen de organisatie,

© SAMSAM

om een 'mensgerichte' benadering te stimuleren die de natuurlijke en culturele erfenis van Zuid-Afrika moet conserveren. Het doel van the People and Conservation Directorate is mensen in staat stellen verantwoordelijkheid te nemen voor ons nationaal erfgoed en bij te dragen aan de socio-economische ontwikkeling van aanpalende parkgemeenschappen. De essentie is dat People and Conservation garandeert dat SANParks uitgaat van conservering met de mens als centraal punt en als mandaat voor toerisme.

Met behulp van educatieprojecten en -programma's, streeft de leiding ernaar een conserverende ethiek te creëren door op milieuzaken in te spelen, zodat mensen en parken daar beide voordeel van hebben. Voorts trachten die programma's de toegang tot de Nationale Parken te vergemakkelijken voor leerlingen en docenten uit kansarme lagen van de bevolking. Tegelijkertijd verschaft het milieueducatieprogramma leerlingen en docenten een breder leergebied in een van de parken; voor kansarmen is dit vaak een eerste kennismaking met ons prachtige, nationaal bezit.

Het Earth Charter is het overkoepelende geraamte voor leraren en de staf van de nationale parken om een kader van leer-

meesters, pupillen en hun gemeenschappen in het leven te roepen die ons nationaal erfgoed zullen respecteren en op waarde schatten. De waarden brengen leerlingen en deelnemers aan programma's met verschillende achtergronden dichter bij elkaar, en vormen aldus wat Zuid-Afrika generaties lang heeft verlangd: een gemeenschap zonder racisme en seksisme, en gebaseerd op gelijkheid, vrijheid en sociale rechtvaardigheid. Door de principes en waarden van het Earth Charter te aanvaarden, kunnen waardevolle leerplannen onze jeugd, in al haar diversiteit, doen gedijen en vrucht dragen. ●